

MUDr. Marie Ter-Manueliancová, CSc., zemřela

V pondělí 11. července 2011 zemřela ve věku 87 let odborná asistentka I. stomatologické kliniky 1. LF UK a VFN Praha. Paní asistentku znali nejen starší kolegové ze stomatologických klinik našeho státu, byla dobře známa i široké stomatologické obci, protože byla významnou osobností české a československé parodontologie. Jejím odchodem z pozemského života ztratila česká medicína výraznou osobnost mezinárodního dosahu.

As. MUDr. Ter-Manueliancová, CSc., se narodila 18. 4. 1924 v Praze, vystudovala stomatologický směr Fakulty všeobecného lékařství v Praze, kde v roce 1958 promovala sub auspiciis. V roce 1965 absolvovala ještě terapeutický směr pražské lékařské fakulty. Po promoci, v letech 1958–1963, pracovala jako dorostová zubní lékařka v OÚNZ Praha 1. Dne 1. 4. 1963 nastoupila jako sekundární lékařka I. stomatologické kliniky FVL UK Praha, od roku 1964, kdy se stala odbornou asistentkou kliniky, až do odchodu do důchodu pracovala na parodontologickém oddělení kliniky, zastávala funkci vedoucí oddělení. V roce 1976 obhájila úspěšně kandidátskou disertační práci na téma „*Vazomotorika v alveolární sliznici ústní dutiny*“.

V době své aktivní odborné činnosti se kolegyně Ter-Manueliancová stala významnou osobností naší parodontologie po stránce vědecké, pedagogické, preventivně-terapeutické a organizační. Svými vědomostmi stomatologickými a všeobecně medicínskými vynikala v odborných kruzích, její publikace v českém i zahraničním písemnictví měly vždy vysokou odbornou úroveň. Tato skutečnost vedla k tomu, že byla opakovaně zvána k přednáškám na zahraniční kongresy (ovládala aktivně angličtinu, francouzštinu a němčinu), z těch nejvýznamnějších si dovoluji uvést – Londýn, Budapešť, Neubrandenburg, aktivně se zúčastnila XIV. kongresu evropské společnosti G.I.R.S. a československo-švédského sympózia o výzkumu, vynikla i při vystoupeních na odborných zasedáních české stomatologické společnosti.

Zvláštní pozornosti si zaslouží její činnost pedagogická a vědecká. Úspěšně řídila a vedla výuku stomatologie stejně jako předatestační vzdělávání lékařů pro specializační atestace v parodontologii. Její pozitivní vztah ve výchově mladé generace lékařů se projevoval v zavádění nových progresivních výukových metod, řadu let byla vedoucí studijních skupin. Spolupracovala na realizaci celostátní učebnice parodontologie a onemocnění ústní sliznice, do učebnice napsala několik kapitol. „*Parodontologické minimum pro terénní praxi*“, které napsala, se stalo velmi úspěšnou odbornou publikací a slouží jako učební pomůcka až do dnešních dnů. Zvláštní zmínky si zaslouhuje její práce ve vědeckém výzkumu. Vypracovala diagnostický model onemocnění ústní sliznice, který byl prioritním dílem v celé československé stomatologii, na půdě ČSAV zkonstruovala a do klinické praxe uvedla elektrokapacitní snímač pro studium neurovegetativních regulací v oblasti parodontu. Výsledky svých vědeckých prací publikovala a sklídila vědecké uznání odborné veřejnosti. Společensko-politicky vyhraněné názory, které Dr. Ter-Manueliancová měla vůči marxistické ideologii komunistického režimu, byly příčinou, že se nestala docentkou pro obor stomatologie ještě v údobí svého klinického působení.

Měl jsem to životní štěstí, že jsem více než čtyřicet let mohl čerpat z životní moudrosti a odborných zkušeností paní asistentky, už jako student a posléze i kolega a kamarád. Maruška, jak jsme ji oslovovali, byla dokonalým odborníkem, byla člověkem nevšední inteligence, byla neobyčejně skromná a laskavá v jednání i vystupování. Pro tyto nevšední vlastnosti jsme ji milovali, milovali ji i pacienti, především pro její obětavost, vlídnost a laskavost. Celý svůj život dělila rovným dílem mezi práci pro rodinu a pro klinickou práci. Její mimořádné charakterové vlastnosti a morální kvality nám budou vždy zdrojem vzpomínek, svým přístupem k práci a způsobem života pak vzorem lidským.

As. MUDr. Marie Ter-Manueliancová, CSc., zemřela po dlouhé nemoci klidně, obklopena láskou svých nejbližších, svých přátel, žáků a spolupracovníků. Vzpomínka na ní zůstane trvalou impresí v našich srdcích i myslí.

Čest její památce!

V úctě vzpomínal Jiří Mazánek